

A la recerca
del temps passat
Memòries

Carles Llussà i Ruiz

A la recerca del temps passat

Memòries

Carles Llussà i Ruiz

Amb la col·laboració de

Primera edició, octubre de 2022
© Hereus de Carles Llusa i Ruiz, 2022
La propietat d'aquesta edició és de
Publicacions de l'Abadia de Montserrat
Ausàs Marc, 92-98 – 08013 Barcelona
ISBN: 978-84-9191-242-2
Dipòsit legal: B. 14646-2022
Imprès a Gráficas Rey

Disseny de la coberta: Jordi Avia

Pròlegs

Em plau dedicar unes paraules introductòries en aquest llibre de memòries del doctor Carles Llussà i Ruiz, una publicació d'un enorme interès que recull en primera persona les vivències i la trajectòria del metge manresà, traspassat l'abril passat a l'edat de 95 anys, després d'una vida llarga i intensa dedicada a la psiquiatria, a la neurologia i a la medicina forense, però també a l'activisme cultural i polític.

Un llibre de memòries sempre és una gran oportunitat per recordar, evocar, preservar i compartir les vivències i els valors de les persones, i en aquest cas és una eina útil, íntima i lliure que utilitza el mateix doctor Llussà per rememorar la seva trajectòria vital i professional, bo i reivindicant els valors de l'educació i de la ciència per a la millora personal i col·lectiva, així com l'interès per la política com a via de transformació positiva de la societat en benefici de la majoria.

Però més enllà d'això, el relat de la llarga i intensa vida del doctor Llussà transcendeix la història d'una persona o una família i ens acompanya a fer una interessant passejada per la història de la nostra ciutat i del nostre país al llarg d'una bona part del segle xx i principis del xxi.

A través d'aquestes pàgines, el doctor Llussà relata la seva infantesa als racons i carrers de Manresa i el seu entorn, els seus amics, la seva família, les petjades i vicissituds dels moments més convulsos de la història recent del nostre país, la Segona República, la Guerra Civil, la postguerra, el seu interès per la vida religiosa i la medicina, les seves inquietuds culturals i la necessitat de plantar cara a la foscor de la dictadura i la seva lluita per les llibertats i la democràcia.

Aquestes memòries deixen testimoni de la seva intensa activitat professional com a metge de família, el seu treball a la Clínica Sant Josep, com a impulsor del Servei de Psicologia Infantil i Juvenil a l'Hospital Sant Joan de Déu, i el seu paper clau en l'associacionisme mèdic de la comarca i en la reordenació hospitalària a Manresa, sempre com a defensor de la sanitat i els seus professionals.

Més enllà de la medicina, Carles Llussà va ser un ciutadà compromès, un activista social que estimava la seva ciutat, Manresa, i el seu país, Catalunya. El seu compromís s'edificava sobre una passió autèntica, sincera, honesta, dialogant, profundament democràtica, engrescadora, plena de seny i de saviesa.

El seu creixent interès per la política el va portar a ser un dels cofundadors de Convergència Democràtica de Catalunya (CDC) a Montserrat el 17 de novembre de 1974. També fou president de la comissió d'enllaç en el procés de federació de CDC amb Unió

Democràtica de Catalunya (UDC) i cofundador de CDC a Manresa. Tot i això, sempre va prioritzar l'exercici de la seva professió i la seva família per damunt dels càrrecs institucionals.

Durant tota la vida va lluitar per la llengua catalana, per la cultura i les llibertats del nostre país, amb un esperit infatigable, i va col·laborar de forma intensa en un munt d'iniciatives com la revista *Bages*, de la qual va ser fundador i director; com a membre de la comissió gestora de l'Escola de Formació Social Torras i Bages, o com a impulsor de la recuperació, als anys seixanta, de la Diada de Sant Jordi i la Fira del Llibre en Català a Manresa, entre molts altres projectes en què va participar.

Perquè el doctor Carles Llussà va treballar molt i va treballar bé, sempre en benefici de la seva gent, de la seva ciutat i del seu país. I aquest compromís és el gran salt qualitatiu que converteix alguns conciutadans nostres en persones admirades, estimades i dignes de ser recordades.

Voldria manifestar l'agraïment de tot cor al doctor Llussà, en nom propi i de la seva ciutat de Manresa, per la seva esplèndida tasca professional i cívica. I també a la seva família per haver tingut l'encert d'impulsar l'edició d'aquestes memòries. Aquest llibre recull la trajectòria d'un prohoms manresà. Conèixer el seu periple vital és un estímul i ens serveix per prendre exemple; difondre la seva llarga i intensa trajectòria de servei és un encert, perquè persones com el doctor Llussà fan millors la nostra ciutat i la nostra societat. Que tingueu una bona lectura!

MARC ALOY GUÀRDIA
Alcalde de Manresa

En Carles Llussà i Ruiz va néixer al carrer Nou de Manresa el 23 de juny de 1926. Va gaudir, doncs, d'una llarga vida, que va viure intensament, sense defugir ni els compromisos ni les responsabilitats, tal com queda ben palès en la més que interessant lectura de les seves memòries.

I és que Llussà nasqué durant la dictadura de Primo de Rivera, va créixer durant la II República, va viure —tot i la seva joventesa— la Guerra Civil, es va fer gran en aquest període tràgic, hagué de sobreviure —i plantà cara— a la postguerra i a la dictadura franquista, fou un testimoni d'excepció de l'anomenada Transició democràtica, i no va deixar de mantenir-se actiu fins al final de la seva vida, a la venerable edat de 95 anys.

Tot plegat comporta que la lectura de les seves vivències vagi molt més enllà d'un simple —i, tot i així, sempre respectable— recull d'anècdotes personals. En realitat, aquestes memòries

esdevenen un fresc històric de la vida manresana i catalana de tots aquests anys, on queden reflectits els anhels de les generacions que les visqueren, les seves lluites i les transformacions socials, econòmiques, polítiques i culturals que s'hi anaren produint fins arribar al moment present.

Així, els records d'infantesa d'en Carles ens transporten a la vida quotidiana dels anys de la República: els costums i les relacions socials d'aleshores, els jocs infantils, les celebracions festives i la tradició cristiana, l'escola i els primers aprenentatges, els treballs i els esforços de les famílies per tirar endavant, i també la presència de les malalties i la mort en una època on els recursos mèdics i l'esperança de vida eren clarament inferiors a l'actualitat. Tot plegat emmarcat per la geografia manresana —i també d'altres localitats—, en la qual esdeveniments polítics com el 6 d'octubre s'observaven com quelcom àdhuc lúdic als ulls infantils.

L'esclat i el desenvolupament de la Guerra Civil trencà completament aquesta innocència. El jove Carles va viure de prop la violència, l'assassinat de veïns i coneguts, els registres domiciliaris i les detencions arbitràries del pare per part de patrulles de control del Comitè Antifeixista de Manresa. Als tendres 10 anys, arran d'aquestes detencions, amb el perill de mort que suposaven, va anar a entrevistar-se amb l'alcalde Francesc Marcet, qui, desbordat i impotent per aquella allau de violència que no podia controlar, va procurar ajudar. Però sent una família de conviccions cristianes i amb el seu petit negoci propi, continuaren sent amenaçats i extorquits econòmicament fins a l'espoli de la botiga.

Com moltes d'altres persones en aquells moments, en Carles va viure el final de la guerra amb gran alleujament, fins que s'adonà que s'havia imposat una llarga dictadura. Paral·lelament, la mort de la mare li va comportar una crisi de dol que es va afegir a la pròpia de l'adolescència. Va trobar refugi en la vida religiosa i en els estudis de batxillerat a l'institut, que ja havia començat en els anys de la guerra. Allí rebé la influència positiva d'alguns professors, tant dels de l'època republicana —la majoria dels quals van ser posteriorment depurats— com dels de la postguerra. El nivell acadèmic de l'institut l'ajudà a adquirir una formació cultural que va ser molt important en la seva vida i que sempre va anar eixamplant, així com relacions d'amistat, alhora que constatava el fet injust que les noies de la seva promoció, tot i estar ben preparades acadèmicament, no varen accedir a la universitat per culpa de les discriminacions de gènere de l'època.

El 1944 començà la carrera de medicina a la Universitat de València. Les dures condicions de vida de la postguerra impedi- ren el suficient ajut econòmic familiar i hagué de treballar en una clínica per sufragar els seus estudis i manutenció. Dos anys més tard, cada cop més interessat en la neuropsiquiatria, va tenir l'oportunitat de continuar els estudis de medicina a la Universitat de Barcelona, tot ingressant com a estudiant intern a l'Institut Frenopàtic de les Corts. En aquells anys foscos de la dictadura va poder establir sòlides relacions amb alguns companys de la universitat, amb els quals intercanviaven llibres i trobaven afinitats en la manera de veure les coses. Un d'aquests companys fou en Max Cahner, amb qui tingueren llargues con- verses i compartiren inquietuds.

El 1949, el trasllat d'un pacient del Frenopàtic amb destinació a la Iugoslàvia de Tito li permeté fer un viatge iniciàtic, amb estada a Itàlia, que li eixamplà horitzons més enllà de l'autarquia i tancada Espanya franquista. A partir d'aquí, els congressos, els viatges a Europa i l'amistat amb persones de diverses cultures i indrets el van ajudar sempre a conèixer el que realment passava al món i a tenir amplitud de mires. En aquest sentit, les seves altres escoles durant els anys a Barcelona foren el cinema, el teatre, la música, l'Ateneu Barcelonès, museus, sales d'art... que completaren la seva formació i l'ajudaren a créixer psicològicament i espiritualment. De tal manera que l'any 1950 en Carles Llussà acabà la carrera de medicina i s'establí professionalment a Manresa. I enmig d'aquests anys tan actius encara va haver de trobar temps per fer les Milícies Universitàries!

Començà així una trajectòria professional de més de mig segle, que culminà l'any 2004 amb la merescuda jubilació del seu despatx als 78 anys. Inevitablement, durant aquesta llarga activitat professional trobem en Carles Llussà com a metge actiu i inquiet, però també com a pare d'una família nombrosa i com a ciutadà compromès amb la societat, el país i la ciutat.

En efecte, els seus principis democràtics i catalanistes topaven amb la rigidesa, la manca de llibertats i la intolerància del règim franquista. I això li costà algunes represàlies personals, com ara retirades temporals del passaport o no ser nomenat, malgrat reunir tots els requisits, metge de l'Institut Lluís de Peguera de Manresa l'any 1967. Això li dolgué especialment perquè, com hem dit, era on havia cursat el batxillerat i, ja ante-

riorment, amb el professor de filosofia Jacint Rosal havia implantat un gabinet d'exploració psicològica per als alumnes. El motiu fou haver signat una carta adreçada al vicepresident del govern d'aleshores, l'almirall Carrero Blanco, per demanar-li el català a l'escola.

Tot plegat no feu trontollar els seus principis. I una bona mostra d'això foren les seves decidides actuacions, en diversos moments, en favor de persones contràries a la dictadura que havien estat o pretenien ser detingudes per la policia franquista, ja fos com a metge forense o de la Seguretat Social.

Intentar resumir aquí la seva intensíssima activitat professional seria desmerèixer aquestes memòries, on se'ns explica amb tot luxe de detalls les seves actuacions i reflexions, certament interessants. Us convidem a llegir-les atentament. El lector hi trobarà una altra virtut: en Carles Llussà no oblida els noms de tots aquells que van treballar i/o col·laborar amb ell.

L'any 1956 va començar una etapa com a metge de família de la Seguretat Social, i també exercí de neuropsiquiatre entre els anys 1977 i 1991 (quan va complir 65 anys). Atengué al servei d'electroencefalografia de la Clínica Sant Josep, al Centre Hospitalari de Manresa i a l'Hospital Sant Joan de Déu fins l'any 1991. El 1959 aprovà les oposicions de metge forense, que exercí primer a Maó i després a Vic i a Manresa, on es jubilà als 65 anys. Per si encara no fos prou, l'any 1971, junt amb d'altres professionals, van inaugurar el Servei de Psicologia infantil i juvenil de l'Hospital Sant Joan de Déu, una autèntica innovació i modernitat en aquells temps.

Més enllà de la professió —i tot i ja no estar-hi vinculat—

s'implicà a fons en la defensa de la sanitat i dels seus professionals a Manresa arran de la reordenació sanitària que la Generalitat projectà a partir de l'any 1994. El sentiment del doctor Llussà fou agredolç, ja que, com argumenta molt bé en les seves memòries, al final de tot aquest procés és la medicina privada qui en va sortir guanyant.

D'una manera semblant en relació amb el seu exercici de la medicina, podem parlar de les activitats culturals, socials i polítiques en què participà: molt nombroses, coherents amb la seva manera de ser i de pensar, compromeses —i fins i tot arriscades—, realitzades durant la llarga nit del franquisme. Tot plegat lligat per un fort sentit del deure, entès no com una obligació sinó com un requeriment moral que porta a fer «allò que creus que has de fer».

Una cosa va anar portant a l'altra: una implicació inicial en activitats culturals i cíviques va comportar amb el temps accions cada cop de més volada en el terreny social i polític. Així, trobem en Llussà a l'Associació d'Ex-alumnes de l'Institut, que edità la revista *Bages* —de gran qualitat formal i de continguts i que volia transcendir al marc estrictament local—, de la qual fou el primer director. També el trobem al Gremi de Sant Lluc, grup de tertulians amb nombrosa presència d'artistes i metges, els quals, sota el paraigües de l'Església, organitzaren diversos actes culturals a la ciutat, que recuperaven el català en l'àmbit públic com a mostra de resistència cultural contra la dictadura que el prohibia. En paraules del poeta Salvador Espriu: «salvar els mots.» A finals de l'any 1957 entrà a participar en el moviment CC (Cristians Catalans) arran d'una xerrada-conferència

que Jordi Pujol feu al local d'Acció Catòlica a Manresa. A partir d'aquí, les seves activitats, a més de compromeses, esdevingueren sovint clandestines per tal d'esquivar la repressió del règim. I oscil·laren des de l'acolliment d'un grup d'estudiants valencians, entre Joan Fuster, a la participació en el boicot a *La Vanguardia* a conseqüència de l'afer Galinsoga. O bé intervenint en la campanya «Pujol-Catalunya» després dels fets del Palau de la Música; en la Fira del Llibre Català a Manresa, que acabà tenint com a conseqüència el naixement de la llibreria «Símbol»; i, finalment, en la fundació de l'escola Flama, que, segons afirma, «va ser un altre resultat del treball de la gent del grup CC a Manresa».

De la mateixa manera, les seves preocupacions de caire social anaren creixent amb el temps. Com a metge, coneixia la realitat social de Manresa: les desigualtats, els canvis sociològics o els dèficits d'infraestructures de tota mena, herència encara de la Guerra Civil. Un d'aquests era la manca d'habitatges digne d'aquest nom. Davant la insensibilitat de l'ajuntament de Manresa, col·laborà en la constitució i organització, al voltant de la parròquia del Carme, de la Cooperativa d'Habitatges Nuestra Señora de Lourdes.

En aquesta línia, un altre projecte en què participà decisivament fou en la creació de l'Escola de Formació Social Torras i Bages. Va ser una manera de lluitar contra els dèficits econòmics, socials, culturals i educatius de la ciutat, ja que l'Escola oferia uns estudis universitaris de grau mitjà que beneficiaren principalment les noies, que, d'aquesta forma, podien aspirar a feines de més qualitat i més ben remunerades —ahora que

necessàries—, com les de treballadora social. Es començava a trencar així el tòpic discriminatori patriarcal que «a la Universitat hi han d'anar els nois, les noies s'han de quedar a casa». Sota la protecció del bisbat de Vic, l'Escola funcionà entre els anys 1959 i 1979 i arribà a disposar d'una residència per a les estudiants de fora de la ciutat. En Carles i altres persones, que ja cita convenientment, també hi van col·laborar econòmicament de manera totalment desinteressada per tal d'eixugar el dèficit econòmic de la residència en el moment del seu tancament.

Ja amb el primer ajuntament democràtic, l'alcalde Joan Cornet encomanà a una terna d'experts, on hi trobem en Carles, un estudi sobre la situació en què es trobaven els nens i nenes asilades al Col·legi dels Infants Orfes i la Casa Caritat. La seva proposta fou la creació de noves llars infantils, en pisos normals, amb un màxim de set criatures i amb les figures de «mare» i «pare» substitutius.

Tot aquest enorme gavadal d'activitats i inquietuds per força l'havien de conduir, amb el mateix sentit de compromís i responsabilitat, a una actuació més política. Un cop més, convidem els lectors i les lectores a llegir atentament aquestes memòries, que constitueixen una autèntica font primària, no solament de la història de Manresa, sinó també de Catalunya. Hi trobem des de cartes compromeses a la revista *Destino*, a les campanyes «Volem bisbes catalans» o «Salvem el Casino», fins a la creació del Banc Mercantil de Manresa —per encàrrec directe de Jordi Pujol, amb la finalitat que Catalunya disposés d'un sistema financer propi— a partir de la Banca Padró —i on

en Carles, per convicció, hi acabà perdent els estalvis que hi tenia—, o informació sobre la seva participació directa en la fundació clandestina de Convergència Democràtica de Catalunya l'any 1974 a Montserrat.

En efecte, en Carles Llussà participà ben directament i en primera persona en la fundació i organització de Convergència quan encara no hi havia llibertats democràtiques. El seu testimoni, escrit amb precisió notarial, esdevé fonamental en aquesta qüestió. Fou membre del Consell Nacional del partit i, més endavant, de la mesa del consell. Des d'aquestes funcions observà en primera línia els grans debats interns i com el partit, a principis dels anys 80, començava a agafar un caire diferent del que havia estat des del començament.

Aquest fet, juntament amb les seves obligacions professionals i familiars, el decidiren a anar prenent distància i passar a ser militant de base, tot i la seva sincera admiració per la figura de Jordi Pujol. Aquí queda de manifest un tret important del caràcter del doctor Llussà: sempre va defugir els càrrecs institucionals tot i haver-ne tingut oportunitat. Va preferir, doncs, el treball de base. I, sobretot, sempre va posar per davant la seva família i la seva professió, de la qual sempre va procurar estar al dia. Amb la seva esposa, Montserrat Torra, van formar una família de vuit fills. I bona part del seu activisme cultural, educatiu, polític i social fou també per intentar assolir una ciutat, una societat i un país millors i més justos per als seus fills.

Un petit exemple d'això fou la compra i restauració del mas Comallonga, a Sant Mateu de Bages, un espai on els seus fills i

filla —alguns dels quals compromesos en la lluita antifranquista— poguessin créixer i desenvolupar-se més enllà de l'espai limitat d'un pis i d'un entorn solament urbà. Però, al mateix temps, restaurar la masia era també una manera de col·laborar en la reconstrucció del patrimoni del nostre país i d'honorar el treball previ de generacions dels nostres avantpassats.

L'historiador Fernando García de Cortázar afirmà: «Sense estudis humanístics cada vegada serem més manipulables i submisos.» Malgrat haver estudiat bona part de la seva vida sota un règim dictatorial, en Carles Llussà sempre va ser un metge humanista. Va tenir una bona formació en aquest sentit i l'interès per anar-la eixamplant. La paradoxa i motiu seriós de reflexió és que en l'actualitat hi ha cada vegada menys estudis humanístics als currículums escolars. I hem de ser conscients que seguim en temps de reconstruir, de recuperar, de reparar i, també, de recordar. Perquè, entre tots, encara hem de continuar salvant els mots.

PERE GASOL I PUJOL

I. Orígens. Infantesa

Vaig néixer al carrer Nou núm. 17 de Manresa el 23 de juny de 1926. En aquest carrer vaig passar tota la meva infància i adolescència, fins que pels estudis vaig anar a la universitat, primer a València i després a Barcelona.

Quan s'acostava el meu aniversari la mare em recordava el meu naixement. A les onze del vespre ella des del llit sentia com les veïnes i altra gent es preparaven per anar a la revetlla de Sant Joan. Aleshores els fills es tenien a casa, amb l'ajuda de la llevadora. Era el primer de la família. Vaig arribar amb la satisfacció de la mare, no cal dir, i també del pare i dels avis: el primer era un noi.

El carrer Nou és un carrer estret, situat al que aleshores era el centre de Manresa i on el pare i l'avi tenien el negoci d'esparteria, persianes i altres articles. Existia una certa proximitat física i també sociològica entre el veïnatge; tothom sabia el que

passava a les cases i en general també tothom s'ajudava. Al carrer pràcticament no hi entrava el sol —les cases eren de tres i quatre pisos— i a l'estiu s'hi podia estar bé, sobretot si els botiguers regaven amb aigua el carrer. Els hiverns eren freds.

Els avis paterns havien hagut de lluitar molt per sortir de la pobresa. L'avi Carles havia nascut a Manresa el 1865, procedent de la nissaga dels Llussà de Santpedor.¹ El seu pare, Josep Llussà i Vendrell, nascut en aquesta localitat el 1829, aviat va haver d'emigrar a Manresa a buscar feina i s'establí primer al carrer de Santa Llúcia i després al de Santa Clara Nova, treballant en una fàbrica de cintes. L'avi Carles, doncs, va néixer a Manresa; no se sap si va anar a escola i aviat el posaren a treballar, primer al tèxtil i després, home inquiet que era, canvià de feina i treballà en diverses localitats, també en el tèxtil.

Un temps després s'independitzà com a representant de comerç, fins a establir-se al carrer Nou núm. 36. Després traslladà el negoci al mateix carrer Nou núm. 17. L'àvia, Concepció Marcet, era de Sant Joan de Vilatorrada, on la família tenia una petita fonda. Seguí el seu marit en el periple de trobar feina, passant per Castellgalí, Banyoles (on naixeria en Salvador, el meu pare), Sallent i Sant Joan de Vilatorrada. Finalment s'establiren a Manresa. En aquest periple van anar naixent els germans del meu pare, dos dels quals moriren de petits, de tuberculosi. L'àvia Ció (Concepció Marcet Artigas) fou una dona sacrificada i humil, que va viure per al seu marit i per als fills.

1. D'aquesta nissaga també en procedeix Isidre Llussà i Casanovas (1791-1809), altrament conegut com «el Timbaler del Bruc».

Taula

Pròleg.	7
I. Orígens. Infantesa	17
II. L'institut.	49
III. La Universitat	59
L'etapa universitària a València	63
L'etapa universitària a Barcelona	75
Les milícies universitàries	138
IV. L'activitat professional	151
El despatx: la consulta privada	151
Metge d'Ensenyança Mitjana. La llarga ombra de Carrero Blanco	161
Metge de la Seguretat Social.	165

Neuropsiquiatria a la sanitat pública	170
Metge forense	178
El Servei de Psicologia i Psiquiatria Infantil i Juvenil de l'Hospital Sant Joan de Déu.	211
Més enllà de la professió: l'ordenació hospitalària de Manresa	217
 V. Cultura, societat, política: les meves activitats	225
Les inquietuds culturals	227
<i>L'«Associació d'Ex-Alumnes de l'Institut»</i>	227
<i>La revista Bages</i>	230
<i>Dues visites il·lustres</i>	238
<i>Trobada amb John H. Elliott l'1 de juliol</i> <i>de 1957</i>	238
<i>Els estudiants universitaris de València</i>	240
<i>Pierre i Nadine Sigwault: l'ocupació nazi</i> <i>de París</i>	244
<i>Les amistats americanes</i>	247
<i>La penya de Sant Lluc</i>	254
El compromís amb el país: el moviment CC (Cristians Catalans)	259
El compromís amb la llengua i l'ensenyament (<i>Salvar els mots</i>)	271
<i>La Fira del Llibre en català</i>	271
<i>La llibreria Símbol</i>	275
<i>L'escola Flama</i>	276
<i>L'enquesta sobre ensenyament</i>	277

La preocupació social: la cooperativa d'habitatges i l'Escola Torras i Bages.	280
<i>La Cooperativa d'Habitatges Nuestra</i>	
<i>Señora de Lourdes</i>	280
<i>L'Escola de Formació Social Torras i Bages</i>	282
<i>Les circumstàncies que propiciaren la creació</i> <i>de l'escola</i>	283
<i>Cristal·lització del projecte de l'Escola</i> <i>de Formació Social</i>	288
<i>L'elaboració del projecte de l'Escola de Formació</i> <i>Social</i>	289
<i>La residència La Llar</i>	294
<i>La Residència Assistencial de Manresa</i> . <i>Casa Caritat</i>	296
Dues cartes compromeses: <i>Destino</i> i «Volem bisbes catalans».	301
<i>La revista Destino</i>	301
<i>Carta al Rvd. Marcelo González, bisbe d'Astorga,</i> <i>i al Vaticà. Campanya «Volem Bisbes Catalans»</i>	305
Tres subestructures a la ciutat: la financera, l'arquitectònica i cultural i la predemocràtica . . .	309
<i>El Banc Mercantil de Manresa</i>	309
<i>1973: Salvem el Casino!</i>	313
<i>Campanya Barenys-Casassas</i>	319
La fundació d'un partit polític: <i>Convergència</i> <i>Democràtica de Catalunya</i>	323

VI. De la plaça d'Espanya a Comallonga	345
La plaça d'Espanya	345
El Club de Tennis Manresa.	351
Comallonga	356
VII. Congressos	373
1958. IV Congrés Internacional de Psicossomàtica i Psicoteràpia de Barcelona. El professor Viktor E. Frankl	374
1964. VIè Congrés Internacional de Psicoteràpia de Londres. Anna Freud	375
1982. Congrés de Psiquiatria a Granada	381
1984. Congrés Nacional de Psiquiatria de Valladolid. La biblioteca del Prof. Sarró	383
Epíleg	387
Agraïments	393

Carles Llussà i Ruiz (Manresa, 1926-2022) ens explica una vida plena de vivències, d'anècdotes, d'històries grans i petites que transcorren en els escenaris manresans de la República, la Guerra Civil, la dictadura franquista, la Transició i fins a l'actualitat.

Tot plegat des de l'exercici de la seva vocació, una carrera mèdica viscuda amb profunditat durant més de mig segle.

La vida d'aquest manresà, molt activa i compromesa; les seves activitats culturals, polítiques i professionals, fan d'aquestes pàgines un retrat fidel i acurat de la ciutat on va néixer i visqué gran part la seva vida.

ISBN 978-84-9191-242-2

Publicacions de l'Abadia de Montserrat